

Kahta Devlet Hastanesi Konsültasyon-Liyazon Psikiyatrisi Verilerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Consultation-Liaison Psychiatry Data of Kahta State Hospital

Mehmet Hamdi Örum

¹Kahta Devlet Hastanesi, Psikiyatri Kliniği, Adıyaman, Türkiye

Copyright © 2020 by authors and Medical Records Publishing Inc.

Oz

Amaç: Adıyaman'ın Kahta ilçesine ait konsültasyon-liyazon psikiyatrisi (KLP)'si verileri daha önce araştırılmamıştır. Biz bu çalışmada acil servis dışındaki bölümlerden yatan ve ayaktan hastalar için istenilen psikiyatri konsültasyonlarını incelemeyi amaçladık.

Materyal ve Metod: Hasta kayıt sistemi aracılığıyla retrospektif olarak 01.06.2019-01.06.2020 tarihleri arasındaki konsültasyon istemleri incelendi. Yaş, cinsiyet gibi sosyodemografik veriler, konsültasyon isteminde bulunan bölüm adı, bu bölümlerdeki ana yatış tanısı ve konulan psikiyatrik tanı elde edildi.

Bulgular: Toplam hasta sayısı 407'di. Kadınların yaş ortalaması 50,50±22,96 (yıl), erkeklerin yaş ortalaması 55,10±24,23 (yıl)'du. İç hastalıklarından 158 (%38,8), kardiyolojiden 59 (%14,5), anesteziyoloji ve reanimasyondan 33 (%8,1) istem yapılmıştı. Yatış yapıldıkları bölümdeki ana tanıları şöyleydi: Genel durum bozukluğu (%11,3), genel tıbbi muayeneler (%8,8), ve göğüs sorunları (%8,1). En sık konsültasyon nedenleri anksiyete (%26,0), ajitasyon (%20,9) ve uykusuzluk (13,5)'tu. Psikiyatrik olarak konulan tanıları şu şekildeydi: Anksiyete bozukluğu 127 hasta (%31,2), depresif nöbet 80 hasta (%19,7), deliryum 75 hasta (%18,4) ve panik bozukluk 43 hasta (%10,6). Cinsiyetlere göre konsültasyon istemi nedenleri (p=0,018) ve psikiyatrik tanıları (p<0,001) açısından anlamlı farklılık vardı. Konsülte edilen hastaların 270 (%66,3, 137 Kadın, 133 Erkek)'i geçmişte en az bir defa psikotropik ilaç kullanmıştı. Hastaların 342 (%84, 173 Kadın, 169 Erkek)'sine konsültasyon sonrası psikotropik ilaç yazıldı. Konsültasyon istemleri 2020 yılının ilkbahar aylarında en düşük sayıdaydı.

Sonuç: Bu çalışma, Kahta ilçesinin psikiyatrik konsültasyon istem özelliklerinin incelendiği ilk çalışmadır. Psikiyatri bölümünde yapılacak planlamalara yol göstermesi ve diğer bölge ve illerle karşılaştırılması amaçlanmıştır. Ayrıca, COVID-19'un KLP verilerini etkilediğini göstermesi bakımından da önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Konsültasyon-liyazon psikiyatrisi, fiziksel hastalık, yatan hasta, ayaktan hasta

Abstract

Aim: Consultation-liaison psychiatry (CLP) data of Kahta district of Adıyaman has not been investigated before. In this study, we aimed to examine the psychiatry consultations for inpatients and outpatients from the departments other than the emergency department.

Material and Method: Through the patient registration system, consultation requests between 01.06.2019-01.06.2020 were examined retrospectively. Sociodemographic data such as age, gender, the name of the department requesting consultation, diagnosis of the main hospitalization in these departments and the psychiatric diagnosis were obtained.

Results: The total number of patients was 407. The mean age of females was 50.50±22.96 (years), the mean age of males was 55.10±24.23 (years). There were 158 consultations (38.8%) of internal diseases, 59 (14.5%) of cardiology and 33 (8.1%) of anesthesiology and reanimation. The main diagnoses in the department where they were hospitalized were as follows: General condition disorder (11.3%), general medical examinations (8.8%), and chest problems (8.1%). The most common causes of consultation were anxiety (26.0%), agitation (20.9%) and insomnia (13.5). Psychiatric diagnoses were as follows: Anxiety disorder (31.2%), depressive seizure (19.7%), delirium (18.4%) and panic disorder (10.6%). There was a significant difference in terms of causes of consultation (p=0.018) and psychiatric diagnoses (p<0.001) by gender. Two hundred seventy (66.3%, 137 females, 133 males) of the consulted patients had used psychotropic drugs at least once in the past. Psychotropic medication was prescribed to 342 (84%, 173 females, 169 males) patients after the evaluation of consultation. The consultation requests were the lowest in the spring of 2020.

Conclusion: This study is the first study in which the psychiatric consultation request characteristics of Kahta district are examined. It is aimed to guide the planning to be made in the psychiatry department and to compare it with other regions and provinces. It is also important in that it shows that COVID-19 affects CLP data.

Keywords: Consultation-liaison psychiatry, physical illness, inpatient, outpatient

Geliş Tarihi / Received: 14.07.2020 **Kabul Tarihi / Accepted:** 17.08.2020

Sorumlu Yazar /Corresponding Author: Mehmet Hamdi Örum, Kahta Devlet Hastanesi, Psikiyatri Kliniği, Adıyaman, Türkiye E-mail: mhorum@hotmail.com Phone: +90 416 216 10 15/1186

GİRİŞ

Son yıllarda yapılan çalışmalar bir hastaneye yatırılan hastaların tedavilerindeki öncü rolünün altını çizerek konsültasyon-liyezon psikiyatri (KLP)'sini "hastaya bütüncül yaklaşımın güvencesi" olarak tanımlamaktadır (1). KLP'nin hedef ve uygulama prosedürleri, ilaç teknolojisinin gelişmesi ve ruh sağlığının, sağlığın önemli bir bileşeni olduğunun kabul edilmesi ile önemli ilerlemeler kaydetmiştir (2). Sağlık sistemi her gün fiziksel hastalıklara eşlik eden psikiyatrik bozukluklarla karşı karşıyadır (3, 4). Psikiyatrik bozukluklar tek başına ya da diğer hastalıklarla birlikte çeşitli tıbbi ve ekonomik yüklerle neden olmaktadır (5). Toplumda sıklıkla karşılaşılan diyabetes mellitus, iskemik kalp hastalığı ve kanserlerin etiyopatogenezinde ve prognozunda psiko-sosyal özelliklerin rol aldığı gösterilmiştir (6). Bu iki yönlü etkileşim KLP'nin önemini daha da artırmaktadır. Psikiyatrik bozukluklar fiziksel hastalıkların tedaviye cevabını kötü yönde etkiler, hastanede kalma süresini uzatır ve artan mortalite ile ilişkilidir. KLP'nin sağlık harcamalarını ciddi bir şekilde azalttığı bilinse de birçok ülkede olası müdahalelerin sistematik bir algoritması bulunmamaktadır (7, 8).

KLP ile ilgili çalışmalar konuyu ele alış özellikleri ve çalışmanın gerçekleştirildiği yer açısından değişiklik göstermektedir. Bulgular, hastaların sosyokültürel özellikleri, kırsal veya kentsel bölge olması, hastanede bulunan hekimlerin branşları gibi çeşitli özelliklerden etkilenir. Çalışmalarda konsültasyonlar ayaktan, yatan ve acil servisten başvuran hastalar olarak ayrılmaktadır (9). Bazı çalışmalar sadece acil servis verilerini ele alırken, bazıları acil servis verilerini çalışma dışında bırakmıştır (7). Çalışmaların bir kısmı bir yıl ve daha uzun bir süreyi ele alırken, bir kısmı da bir yıldan daha kısa bir süreyi kapsamaktadır. Oysa ruhsal bozuklukların mevsimsel ve sosyal olaylar gibi değişkenlerden de etkilendiği bilinmektedir (7, 9).

KLP verileri sağlık profesyonellerinin planlamalar yapmasını kolaylaştırmaktadır. Ülkemizin çeşitli illerine ait KLP verileri çalışmalarda bildirilmiştir. Adıyaman iline ait ayaktan, yatan ve acil servisten başvuran hastalara ait KLP verileri Egilmez ve ark. (7) tarafından literatüre kazandırılmıştır. Adıyaman ilinin 123,861 kişi nüfuslu en büyük ilçesi olan Kahta (10)'ya ait herhangi bir KLP verisine literatür vasıtasıyla ulaşılamadı. Biz bu çalışmada Kahta Devlet Hastanesi'ndeki ayaktan ve yatan hastalar için istenilen psikiyatri konsültasyonlarını incelemeyi amaçladık.

MATERYAL ve METOD

Çalışmamız geriye dönük olarak planlandı. 1 Haziran 2019-1 Haziran 2020 tarihleri arasında yatan ve ayaktan hastalardan istenilen psikiyatri konsültasyonları değerlendirmeye alındı. Bilgiler hastane kayıt sisteminden elde edildi. Hastanemizde konsültasyon istemleri internet üzerinden yapılmakta ve konsültasyonlara yanıtlar da yine sistem üzerinden gerçekleştirilmektedir. Belirtilen tarihler arasında 407 olguya ait psikiyatri konsültasyonuna ulaşıldı. Hastalara ait eksiksiz olarak girilen yaş, cinsiyet,

konsültasyon isteminde bulunan bölüm, konsültasyon tarihi, hastanın konsültasyon atan bölümle ilgili birincil tanısı, psikiyatriye danışılma gerekçesi, konulan psikiyatrik tanı, konsültasyonun ayaktan mı yatan hastaya mı ait olduğu, konsültasyona yerinde mi psikiyatri polikliniğinde mi bakıldığı bilgileri istatistik değerlendirme yapılacak ortama aktarıldı.

Psikiyatri konsültasyonu isteyen bölümler şunlardı: İç hastalıkları servis ve yoğun bakım, fiziksel tıp ve rehabilitasyon, genel cerrahi, göğüs hastalıkları, kardiyoloji, kulak burun boğaz hastalıkları, nöroloji, ortopedi ve travmatoloji, anesteziyoloji ve reanimasyon, üroloji, kadın hastalıkları ve doğum, palyatif bakım, cildiye, enfeksiyon hastalıkları, çocuk sağlığı ve hastalıkları, koroner yoğun bakım, beyin ve sinir cerrahisi, göz hastalıkları, diş hekimliği, COVID-19 izolasyon servisi.

Hastaların konsültasyon isteyen bölümdeki ana tanı, semptom ve durumları şu şekildeydi: Genel durum bozukluğu, genel tıbbi muayene, astım, panik atak, enfeksiyonlar, öz kıyım girişimi, erektil disfonksiyon, gastrointestinal durumlar, postoperatif durumlar, esansiyel hipertansiyon, baş ağrısı, aterosklerotik kalp hastalığı, serebrovasküler olay, kas sorunları, diyabetes mellitus tip 2, halsizlik, travma, glokom, tiroid sorunları, maligniteler, kalp yetmezliği, böbrek yetmezliği, madde ile ilişkili durumlar, epilepsi, Alzheimer hastalığı, kaşınıtı, düzensiz adet görme, aritmiler ve COVID-19.

Hastaların konsülte edilme nedenleri şu şekildeydi: Anksiyete, ajitasyon, uykusuzluk, depresyon, çarpıntı, psikiyatrik değerlendirme, preoperatif değerlendirme, iştahsızlık, uyuşturucu madde ilişkili, bayılma.

Hastanemizde bulunan hasta kayıt sisteminde ICD-10 (International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems) tanı kriterleri kullanılmaktadır. Bu yüzden bu çalışmada adı geçen tanımlar ICD-10'da geçtiği gibi adlandırıldı (11). Çalışmada adı geçen psikiyatrik tanımlar şu şekildeydi: Anksiyete bozukluğu (AB), depresif nöbet (DN), deliryum, bipolar duygulanım bozukluğu (BDB), şizofreni, panik bozukluk (PB), genel psikiyatrik muayene, cinsel işlev bozukluğu (CİB), zeka geriliği, konversiyon bozukluğu, madde bağımlılığı, obsesif-kompulsif bozukluk (OKB), uyum bozukluğu ve yeme bozukluğu.

İstatistiksel analizlerde SPSS 22,0 programı (Statistical Package for the Social Sciences Inc.) kullanıldı. Tanımlayıcı istatistikler ve sürekli değişkenler ortalama \pm standart sapma, kategorik değişkenler ise frekans ve yüzde olarak verildi. Karşılaştırmalar için ki-kare testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi tüm değerler için $p < 0,05$ olarak kabul edildi. Bu çalışma için Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı'ndan etik kurul onayı alındı (2020/6-44).

BULGULAR

01.06.2019-01.06.2020 tarihleri arasında Kahta Devlet Hastanesi'nde acil servis dışındaki bütün bölümlerden

ayaktan ve yatan hastalar için 407 psikiyatri konsültasyonu istenilmişti. Bu istemlerin 55'i mükerrer konsültasyon istemleriydi. Bir yıl içerisinde kendisine en fazla psikiyatri konsültasyonu istenen hasta palyatif bakım servisinde malignite tedavisi gören 10 defa konsültasyon istemi yapılmış bir hastaydı. Tüm grubun (n=407) ortalama yaşı 52,77±23,68 yıldır (Minimum 5 yıl, Maksimum 97 yıl). Kadınlarda ortalama yaş 50,50±22,96 yıl, erkeklerde ortalama yaş 55,10±24,23 yıldır (p=0,050). 206 kadın (%50,6) 201 erkek (%49,4) vardı.

Konsültasyonların 158 (%38,8)'i iç hastalıkları, 59 (%14,5)'u kardiyoloji, 33 (%8,1)'ü anesteziyoloji ve reanimasyon bölümleri tarafından istenilmişti. COVID-19 izolasyon kliniğinden 2 istemde (%0,5) bulunmuştu. Kliniklerin psikiyatri konsültasyonu isteminde bulunma oranları Tablo 1'de gösterildi. Konsültasyonların 217 (%53,3 [118 Kadın, 99 Erkek])'si polikliniklerden, 190 (%46,7 [88 Kadın, 102 Erkek])'i servislerden yapılmıştı. Cinsiyetlere göre konsültasyon isteminin yapıldığı yer açısından anlamlı farklılık yoktu (p=0,105). Konsültasyonların 234 (%57,5 [129 Kadın, 105 Erkek])'ü poliklinikte, 173 (%42,5 [77 Kadın, 96 Erkek])'si yerinde görülmüştü. Cinsiyetlere göre konsültasyon isteminin değerlendirildiği yer açısından anlamlı farklılık vardı (p=0,034). Kadınlarda hastaların poliklinikte değerlendirilme oranı daha yüksekti.

Tablo 1. Kliniklerin Psikiyatri Konsültasyonu İsteminde Bulunma Oranları

Bölüm	n (Kadın/Erkek)	%
İç Hastalıkları	158 (98/60)	38,8
Kardiyoloji	59 (40/19)	14,5
Anesteziyoloji ve Reanimasyon	33 (10/23)	8,1
Göğüs Hastalıkları	24 (9/15)	5,9
Palyatif Bakım	23 (2/21)	5,7
Nöroloji	23 (15/8)	5,7
Üroloji	23 (0/23)	5,7
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları	15 (8/7)	3,7
Ortopedi ve Travmatoloji	11 (7/4)	2,7
Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon	10 (1/9)	2,5
COVID-19 İzolasyon Ünitesi	2 (0/2)	0,5
Diğer	26 (16/10)	6,2
Toplam	407 (206/201)	100,0

Hastaların konsültasyon yapan bölümdeki ana tanı-belirti durumları Tablo 2'de gösterildi. Genel durum bozukluğu (%11,3), genel tıbbi muayeneler (%8,8), ve göğüs sorunları (%8,1) en sık ana yatış tanısı ve durumlarıydı. Maligniteler, böbrek yetmezliği, epilepsi, Alzheimer hastalığı, tiroid sorunları, trafik kazası, travma ve kaşınıtı gibi diğer durumların toplam sayısı 44 (%10,7)'tü. Cinsiyetlere göre ana tanıları açısından anlamlı farklılık vardı (p<0,001).

Tablo 2. Hastaların Konsültasyon İstemi Yapan Bölümdeki Ana Tanı, Belirti ve Durumları

Tanı, Belirti, Durum	n (Kadın/Erkek)	%
Genel Durum Bozukluğu	46 (17/29)	11,3
Genel Tıbbi Muayene	36 (22/14)	8,8
Astım, Nefes Darlığı	33 (9/24)	8,1
Panik Atak	30 (22/8)	7,4
Enfeksiyonlar	28 (9/19)	6,9
Öz Kırıyım Girişimi	26 (16/10)	6,4
Eretil Disfonksiyon	23 (0/23)	5,7
Gastrointestinal Belirtiler	21 (13/8)	5,2
Postoperatif Durumlar	19 (10/9)	4,7
Esansiyel Hipertansiyon	18 (15/3)	4,4
Baş Ağrısı	17 (12/5)	4,2
Aterosklerotik Kalp Hastalığı	15 (10/5)	3,7
Serebrovasküler Olay	13 (4/9)	3,2
Kas, Eklem Sorunları	13 (8/5)	3,2
Diyabetes Mellitus Tip 2	12 (10/2)	2,9
Halsizlik, Yorgunluk	11 (9/2)	2,7
COVID-19	2 (0/2)	0,5
Diğer	44 (20/24)	10,7
Toplam	407 (206/201)	100,0

Hastalara konsültasyon isteminde bulunma nedenleri Tablo 3'de gösterildi. En sık konsültasyon nedenleri anksiyete (%26,0), ajitasyon (%20,9) ve uykusuzluk (13,5)'tu. Cinsiyetlere göre konsültasyon istemi nedenleri açısından anlamlı farklılık vardı (p=0,018).

Tablo 3. Hastaların Konsülte Edilme Nedenleri

Neden	n (Kadın/Erkek)	%
Anksiyete	106 (52/54)	26,0
Ajitasyon	85 (34/51)	20,9
Uykusuzluk	55 (26/29)	13,5
Depresyon	49 (27/22)	12,0
Çarpıntı, Göğüs Ağrısı	44 (31/13)	10,8
Psikiyatrik Değerlendirme	44 (23/21)	10,8
Preoperatif Değerlendirme	11 (3/8)	2,8
İştahsızlık, Yorgunluk	7 (7/0)	1,8
Uyuşturucu Madde İlişkili	3 (1/2)	0,7
Bayılma	3 (2/1)	0,7
Total	407 (206/201)	100,0

Konsültasyonun değerlendirilmesi sonrasında konulan psikiyatrik tanıları Tablo 4'de gösterildi. En sık psikiyatrik tanıları AB 127 hasta (%31,2), DN 80 hasta (%19,7), deliryum 75 hasta (%18,4) ve PB 43 hasta (%10,6)'ydı. Cinsiyetlere göre psikiyatrik tanıları açısından anlamlı farklılık vardı (p<0,001). Yaş gruplarına göre psikiyatrik tanı dağılımı Tablo 5'de gösterildi.

Tablo 4. Hastaların Psikiyatrik Tanılar		
Psikiyatrik Tanı	n (Kadın/Erkek)	%
Anksiyete Bozukluğu	127 (75/52)	31,2
Depresif Nöbet	80 (44/36)	19,7
Deliryum	75 (31/44)	18,4
Panik Bozukluk	43 (30/13)	10,6
Genel Psikiyatrik Muayene	33 (15/18)	8,1
Cinsel İşlev Bozukluğu	21 (0/21)	5,2
Şizofreni	7 (1/6)	1,7
Zekâ Geriliği	5 (2/3)	1,2
Konversiyon Bozukluğu	4 (3/1)	1,0
Bipolar Duygulanım Bozukluğu	5 (1/4)	1,3
Madde Bağımlılığı	3 (1/2)	0,7
Obsesif-Kompulsif Bozukluk	1 (1/0)	0,2
Uyum Bozukluğu	2 (1/1)	0,5
Yeme Bozukluğu	1 (1/0)	0,2
Toplam	407 (206/201)	100,0

Konsülte edilen hastaların 270 (%66,3, 137 Kadın, 133 Erkek)'i geçmişte en az bir defa psikotropik ilaç kullanmıştı. Cinsiyetler açısından geçmiş psikotropik ilaç kullanımı açısından anlamlı farklılık yoktu ($p=0,943$).

Hastaların 342 (%84, 173 Kadın, 169 Erkek)'sine konsültasyon sonrası psikotropik ilaç yazıldı. Cinsiyetler açısından geçmiş konsültasyon değerlendirmesi sonrasında psikotropik ilaç reçete edilmesi açısından anlamlı farklılık yoktu ($p=0,978$).

Haziran ayında 88 (%21,6), temmuz ayında 62 (%15,2), ağustos ayında 49 (12,0), eylül ayında 42 (%10,3), ekim ayında 51 (%12,5), kasım ayında 23 (%5,7), aralık ayında 23 (%5,7), ocak ayında 25 (%6,1), şubat ayında 9 (%2,2), mart ayında 18 (%4,4), nisan ayında 6 (%1,5) ve mayıs ayında 11 (%2,7) konsültasyon isteminde bulunulmuştu. Konsültasyonların gerçekleştirildiği aylar açısından cinsiyetler arasında anlamlı farklılık yoktu ($p=0,277$).

Yaz mevsiminde 199 (%48,9), sonbaharda 116 (%28,5), kışın 57 (%14,0) ve ilkbaharda 35 (%8,6) konsültasyon istemi vardı. Konsültasyonların gerçekleştirildiği mevsimler açısından cinsiyetler arasında anlamlı farklılık yoktu ($p=0,949$).

Tablo 5. Psikiyatrik Tanıların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Psikiyatrik Tanı	Yaş Grupları					Toplam (n/%)
	≤18 (n/%)	19-29 (n/%)	30-49 (n/%)	50-69 (n/%)	≥70 (n/%)	
Anksiyete Bozukluğu	4/3,1	10/7,9	38/29,9	36/28,3	39/30,7	127/100,0
Deliryum	2/2,7	1/1,3	6/8,0	9/12,0	57/76,0	75/100,0
Genel Psikiyatrik Muayene	6/18,2	12/36,4	11/33,3	2/6,1	2/6,1	33/100,0
Depresif Nöbet	2/2,5	17/21,3	15/18,8	18/22,5	28/35,0	80/100,0
Panik Bozukluk	2/4,7	10/23,3	22/51,2	8/18,6	1/2,3	43/100,0
Yeme Bozukluğu	0/0,0	1/100,0	0/0,0	0/0,0	0/0,0	1/100,0
Bipolar Duygulanım Bozukluğu	0/0,0	0/0,0	5/100,0	0/0,0	0/0,0	5/100,0
Madde Bağımlılığı	1/33,3	0/0,0	1/33,3	1/33,3	0/0,0	3/100,0
Şizofreni	0/0,0	1/14,3	2/28,6	4/57,1	0/0,0	7/100,0
Cinsel İşlev Bozukluğu	0/0,0	7/33,3	12/57,1	2/9,5	0/0,0	21/100,0
Konversiyon Bozukluğu	3/75,0	0/0,0	0/0,0	1/25,0	0/0,0	4/100,0
Zeka Geriliği	5/100,0	0/0,0	0/0,0	0/0,0	0/0,0	5/100,0
Obsesif-Kompulsif Bozukluk	0/0,0	0/0,0	1/100,0	0/0,0	0/0,0	1/100,0
Uyum Bozukluğu	1/50,0	0/0,0	1/50,0	0/0,0	0/0,0	2/100,0
Toplam	26/6,4	59/14,5	114/28,0	81/19,9	127/31,2	407/100,0

TARTIŞMA

Bu çalışmada, hastanemizde bir yıllık süre içerisinde yapılmış olan psikiyatri konsültasyonlarını inceledik. Bulgularımıza göre iç hastalıkları bölümü en fazla psikiyatri konsültasyonu isteyen bölümdü. Genel durum

bozukluğu en sık ana tanı, anksiyete en sık istem nedeni ve AB en sık psikiyatrik tanıydı.

Hastaların ortalama yaşı 52 yıl olarak saptandı. Ortalama yaşın literatürdeki diğer çalışmalarla benzerdi. Eğilmez ve ark. (7), Adıyaman Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin

2018 yılına ait verilerini inceledikleri çalışmada yaş ortalamasını 49 yıl olarak bildirdi. Bu çalışmada acil servis verileri çalışmaya dâhil edilmişti. Köroğlu ve ark. (12) ortalama yaşı 43 yıl olarak; Yıldız ve ark. (13) ortalama yaşı 49 yıl olarak; Canan ve ark. (14) 48 yıl olarak; Kahyacı-Kılıç ve ark. (15) 50 yıl olarak; Uyar ve Gürgen (16) 46 yıl olarak bildirmiştir. Kadın yüzdesini, Köroğlu ve ark. (12) %35,4; Yıldız ve ark. (13) %52,3; Canan ve ark. (14) %59,1; Kuloğlu ve ark. (17) %66; Kahyacı-Kılıç ve ark. (15) %45,5; Uyar ve Gürgen (16) %58,6 olarak bildirmiştir. Bizim çalışmamızda da literatüre benzer şekilde konsültasyon istemlerinin %50,6'sı kadınlara aitti.

En fazla konsültasyon isteminde bulunan bölümler iç hastalıkları, kardiyoloji ve anesteziyoloji ve reanimasyondur. Eğilmez ve ark. (7) da acil servis dışındaki bölümler arasında en fazla psikiyatri konsültasyonu isteminin iç hastalıkları kliniği tarafından yapıldığını bildirmiştir. Adıyaman ili merkezinde gerçekleştirilen bu çalışma bizim çalışmamızla benzer şekilde, Köroğlu ve ark. (12), Canan ve ark. (14), Kuloğlu ve ark. (17), Kahyacı-Kılıç ve ark. (15), Uyar ve Gürgen (16) de en fazla istemin iç hastalıkları tarafından yapıldığını bildirmiştir. Bununla birlikte, ikinci sırada gelen bölümler çalışmadan çalışmaya değişiklik göstermektedir. İkinci sırada, Köroğlu ve ark. (12) göğüs hastalıklarının; Kuloğlu ve ark. (17) nörolojinin; Kahyacı-Kılıç ve ark. (15) fiziksel tıp ve rehabilitasyonun; Uyar ve Gürgen (16) de nörolojinin geldiğini bildirmiştir. Bu sıralamanın hastanede bulunan uzmanlık branşları ve bu branşlardaki hekim sayıları ile ilişkili olduğu düşünülmüştür.

Çalışmamızda, hastaların yaklaşık olarak yarısının (%46,7) yatan hasta olduğu görüldü. Eğilmez ve ark. (7), hastaların büyük çoğunluğunun (%76,8) yatan hasta olduğunu; Kuloğlu ve ark. (17) %56'sının yatan hasta olduğunu bildirmiştir. Konsültasyonların yatan ve ayakta hastalara ait olma oranlarının hastanenin büyüklüğü ve son basamak olması ile ilgili olabileceği düşünüldü. Hastanemizin bir ilçe hastanesi olması ve yatak kapasitesinin düşük olmasının yatan hasta konsültasyon oranını düşürmüş olabileceği düşünüldü.

Duygudurum bozuklukları başta olmak üzere bazı psikiyatrik bozuklukların mevsimsel başvuru dağılımı gösterdiği bilinmektedir (7, 18, 19). Ayrıca sosyal, kültürel ve küresel olayların da hastane başvurularını etkilediği bilinmektedir (2). İlk defa 2019 yılında Çin'in Wuhan kentinde bildirilen ve takip eden aylarda tüm dünyayı etkisi altına alan yeni koronavirüs hastalığı (COVID-19) nedeniyle hastanelerin başvuru ve yatış istatistikleri değişmiştir (20, 21). Bu durumun hastanemizdeki KLP verilerini de etkilediği de çalışmamızın bulgularından görülmektedir. Çalışmamız, 2020 yılının ilk aylarından itibaren psikiyatri konsültasyon istemi sayılarının giderek düştüğünü göstermektedir. İncelediğimiz bir yıllık dönem içerisinde ayda ortalama 40-50 istem varken bu sayı Nisan ayında 6'ya kadar düşmüştür.

Bulgularımıza göre, psikiyatri konsültasyonu istenen hastaların istemde bulunan bölümdeki en sık ana tanı ve

durumları genel durum bozukluğu, genel tıbbi muayene ve astım ve kronik obstrüktif akciğer hastalığı gibi göğüs sorunlarıydı. Eğilmez ve ark. (7) Adıyaman ili merkezinde acil servis verilerini de dahil ettikleri çalışmada en sık ana tanı-durumu öz kıyım girişimi olarak; Canan ve ark. (14) travma olarak; Kahyacı-Kılıç ve ark. (15) kanser olarak bildirmiştir. Görüldüğü gibi çalışmalar arasında ana tanıları açısından farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıkların hastanenin branş çeşitliliği, konumu, nüfus, gelişmişlik düzeyi gibi nedenlerden kaynaklanabileceği düşünüldü.

Konsültasyon istemi nedenleri açısından da çalışmalar arasında benzerlikler ve bazı farklılıklar bulunmaktadır. Bizim çalışmamızda en sık konsültasyon nedenleri anksiyete, ajitasyon ve uykusuzluk olarak saptandı. Köroğlu ve ark. (12) ve Canan ve ark. (14) ajitasyonu; Kuloğlu ve ark. (17) genel psikiyatrik değerlendirme istemini; Kahyacı-Kılıç ve ark. (15) anksiyeteyi; Uyar ve Gürgen (16) de depresif belirtileri en sık konsültasyon istemi nedeni olarak bildirmiştir. Çalışmamızdaki bir diğer sık danışma sebebi preoperatif değerlendirmeydi. Bu istem daha çok psikiyatrik tedavi alan ve girecekleri operasyonlardan önce anesteziyoloji ve reanimasyon tarafından rutin olarak danışılan hasta grubunu ifade ediyordu. Ayrıca ülkemizde psikotropik ilaçların sadece psikiyatri hekimleri tarafından raporlanabiliyor olması, Üroloji takibindeki birçok erektil disfonksiyon tanılı hastanın ilaç reçetesi için psikiyatriye başvurmasına neden olmuştur.

Çalışmamızda, psikiyatrik değerlendirme sonucunda en sık psikiyatrik tanıların AB, DN, deliryum ve PB olduğu görüldü. Eğilmez ve ark. (7) bu sıralamayı DN, AB, uyku bozukluğu, deliryum ve genel psikiyatrik muayene olarak; Canan ve ark. (14) DN ve yaygın anksiyete bozukluğu olarak; Kuloğlu ve ark. (17), AB, DN, uyum bozukluğu, somatiform bozukluk olarak; Köroğlu ve ark. (12) DN, deliryum ve AB olarak bildirmiştir. Anksiyete bozukluklarının dahili hastalıklarda daha sık görüldüğü, DN'in de kanserlerin tedavisinde daha sık görüldüğü; hastanemizin bir ilçe hastanesi olması nedeniyle kanser sayılarının az olduğu düşünüldüğünde bulgularımızın literatür ile uyumlu olduğu görülmektedir. Deliryum tanısının ortopedi ve travmatoloji ve dahili bilimlerde daha sık konulduğu bilinmektedir (22). Bizim çalışmamızda da deliryum tanısı üçüncü sırada gelmekteydi. Çalışmamızın bulguları genel olarak literatürdeki diğer çalışmalara benzemektedir. Farklılıkların ICD-10 sınıflandırma sistemi ve hastane özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

KLP verilerini ele alan birçok çalışmada hastaların psikiyatrik bir geçişinin olup olmadığı ve mevcut konsültasyon istemi sonrasında psikiyatrik bir tedavi başlanıp başlanmadığı konusunda herhangi bir bilgi verilmemiştir. Çalışmamızda hastaların çoğunluğunun geçmişte en az bir defa psikotropik ilaç kullandığı; hastaların %84'üne de değerlendirme sonrasında psikotropik ilaç reçete edildiği belirlendi. Bu bulgular

KLP'nin sadece bir değerlendirmeden ibaret olmadığını hastaya müdahalelerle bulunulduğunu göstermesi açısından önemlidir. Bu benzeri epidemiyolojik veriler hastaların takiplerinde yol gösterici olabilmektedir (23, 24).

SONUÇ

Adıyaman'ın Kahta ilçesi KLP verilerini ele aldığımız bu çalışmanın sonuçları diğer il merkezlerindeki verilere bazı açılardan benzer olmakla birlikte, çeşitli farklılıklar göstermektedir. Hastanenin şartları ve hizmetlerine bağlı olarak bazı fiziksel hastalıkların tedavisinin hastanemizde gerçekleştirilememesi, bu fiziksel hastalıklarla ilişkisi yüksek olan psikiyatrik durumların da daha az saptanmasına neden olmaktadır. Bu çalışma Adıyaman'ın Kahta ilçesine ait KLP verilerini inceleyen ilk çalışmadır. Dahili branşlardan psikiyatri konsültasyon istemlerinin daha fazla olduğu ve anksiyete bozukluklarının da bu bölümlerde daha fazla görüldüğü saptanmıştır. İlerleyen dönemlerde 2019 yılı öncesindeki Kahta ilçesi KLP verilerinin elde edilmesi ve yıllar arasında karşılaştırmalar yapılması, planlamaların daha sağlıklı olmasını sağlayacaktır.

Finansal Destek: Finansal destek bulunmamaktadır.

Etik Kurul Onayı: Bu çalışma için Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı'ndan etik kurul onayı alındı (2020/6-44).

REFERANSLAR

- Ajiboye PO. Consultation-liaison psychiatry: the past and the present. Afr J Med Med Sci. 2007;36:201-5.
- Trinh NH, Tuchman S, Chen J, Chang T, Yeung A. Cultural humility and the practice of consultation-liaison psychiatry. Psychosomatics. 2020;61(4):313-20.
- Sánchez-González MÁ. The role of consultation-liaison psychiatry in the COVID-19 pandemic. Prim Care Companion CNS Disord. 2020;22(3):20com02669.
- Özen ME, Örum MH, Öner RI, Kalenderoğlu A, Atmaca M. Hipotiroidizmin levotiroksin ile tedavisine rağmen devam eden uyku bozukluğu depresyon için bir belirteç olabilir mi? Adıyaman Üni Sağlık Bilimleri Derg. 2018;4(3):1019-27.
- Örum MH, Kara MZ, Örum G, Eğilmez OB. Evaluation of the psychiatry consultations of inpatients in Palliative Care Unit of Adıyaman Training and Research Hospital: 2018 data. FNG & Demiroğlu Bilim Tıp Dergisi. 2019;5(2):81-6.
- Ho PA, Girgis C, Rustad JK, Noordsy D, Stern TA. Advancing the mission of consultation-liaison psychiatry through innovation in teaching. Psychosomatics. 2019;60(6):539-48.
- Eğilmez OB, Örum MH, Kara MZ, Örum G. Assessment of psychiatry consultations for outpatient and inpatients in a training and research hospital: Data for 2018. Med J Ankara Tr Res Hosp 2019;52(3):257-62.
- Sharpe M, Toynbee M, Walker J; HOME Study Proactive Integrated Consultation-Liaison Psychiatry (Proactive Integrated Psychological Medicine group). Proactive Integrated Consultation-Liaison Psychiatry: A new service model for the psychiatric care of general hospital inpatients. Gen Hosp Psychiatry. 2020;66:9-15.
- Eğilmez OB, Orum MH, Kara MZ. Evaluation of psychiatric emergency data of Adıyaman University Training and Research Hospital between 2015-2017. Psychiatry Behav Sci. 2020;10(1):25-30.
- <http://www.adiyaman.gov.tr/nufus-bilgileri>. Erişim Tarihi: 14/07/2020.
- World Health Organization. The ICD-10 classification of mental and behavioural disorders: Clinical descriptions and diagnostic guidelines. Geneva: World Health Organization, 1992.
- Köroğlu A, Helvacı-Çelik F, Aslan M, Hocaoğlu Ç. Bir eğitim hastanesinde psikiyatri konsültasyon hizmetlerinin değerlendirilmesi. Klinik Psikiyatri. 2011;14:44-50.
- Yıldız M, Tural Ü, Kesepara C, Aydın M, Etuş H. Fiziksel hastalıklara eşlik eden ruhsal bozukluklar: Bir üniversite hastanesinde psikiyatrik konsültasyon sonuçlarının değerlendirilmesi. Düşünen Adam. 2002;15(1):21-4.
- Canan F, Koçer E, İçmeli C, Özçetin A, Ataoğlu A. Bir üniversite hastanesinde yatan hastalar için istenen psikiyatri konsültasyonlarının değerlendirilmesi. Düzce Tıp Fakültesi Dergisi. 2008;1:22-7.
- Kahyacı-Kılıç E, Köse-Çınar R, Sönmez MB, Görgülü Y. Bir üniversite hastanesinde yatan hastalardan istenen psikiyatrik konsültasyonların değerlendirilmesi. Klinik Psikiyatri. 2016;19:194-201.
- Uyar B, Gürgen F. The assessment of psychiatric consultations in a university hospital. Klinik Psikiyatri. 2015;18:24-8.
- Kuloğlu M, Çayköylü A, Akyol ES, Okan-İbiloğlu A, Yılmaz E. Bir eğitim hastanesinde istenen psikiyatri konsültasyonlarının değerlendirilmesi. Kriz Dergisi. 2008;16(1):19-23.
- Eğilmez OB, Orum MH. Evaluation of adolescent patients hospitalized in an adult psychiatry service: Data for 2015-2018. KOU Sag Bil Derg. 2020;6(2):118-22.
- Wirz-Justice A. Seasonality in affective disorders. Gen Comp Endocrinol. 2018;258:244-9.
- Rothan HA, Byrareddy SN. The epidemiology and pathogenesis of coronavirus disease (COVID-19) outbreak. J Autoimmun. 2020;109:102433.
- Funk MC, Beach SR, Shah SB, Boland R. Consultation-liaison psychiatry in the age of COVID-19: Reaffirming ourselves and our worth. Psychosomatics. 2020;S0033-3182(20)30126-2.
- Janjua MS, Spurling BC, Arthur ME. Postoperative Delirium. In: StatPearls. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2020.
- Eğilmez OB, Örum MH, Dumlupınar E. Comparative analysis of the probation implementations in Adıyaman province: The data of 2017 and 2018. Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi. 2020;22(1):30-8.
- Eğilmez OB, Örum MH, Kara MZ. Retrospective analysis of AMATEM patients treated in psychiatry inpatient unit of Adıyaman Training and Research Hospital: Data for 2018. Bezmialem Science. 2020;8(2):106-12.